

Göteborgs Stad

Miljö

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2009-11-05
Diarienummer 06659/09

Plan- och trafikavdelningen

Rebecca Palosaari Fogler
Telefon 031-368
E-post: rebecca.palosaari.fogler@miljo.goteborg.se

Louise Fäldt
Telefon 031-3683714
E-post: louise.fäldt@miljo.goteborg.se

Kartläggning av förvaltningarnas och bolagens arbete med budgetmålet att andelen miljömåltider ska öka

Förslag till beslut

Miljönämnden antecknar informationen.

Sammanfattning

Inom ramen för processägarskapet för det prioriterade målet om miljömåltider har miljöförvaltningen gjort en undersökning av hur arbetet med att öka andelen miljömåltider bedrivs i staden. Samtliga förvaltningar och bolag har tillfrågats. Miljödirektören gick i juni ut med en skriftlig förfrågan som också gav möjlighet att beskriva vilket eventuellt stöd från miljöförvaltningens sida som skulle kunna underlätta arbetet med målet.

För att staden ska nå större framgångar med miljömåltider anser förvaltningen att nedanstående åtgärder vore önskvärda:

- Upphandlingsbolaget ska endast upphandla ekologisk mjölk, ekologiskt/etiskt kaffe och ekologiskt/etiskt te.
- All representation i kommunen ska ske i enlighet med det övergripande målet för miljömåltider.
- I samband med all kommande upphandling av lokaler för konferensverksamhet ska måltider som ligger i linje med det övergripande målet för miljömåltider efterfrågas.
- Uppföljningen av fullmäktigemålet om miljömåltider ska omfatta samtliga nämnder och bolag.

Ärendet

Arbete med att öka andelen ekologiska livsmedel i Göteborgs Stad har pågått ett tiotal år. År 2009 blev miljönämnden processägare för budgetmålet ”andelen miljömåltider ska öka”. Stadens uppföljningsrapport nummer tre följer upp det här målet och redovisar hur stor andel inköpta livsmedel som utgörs av ekologiska varor. Enligt anvis-

ningarna till uppföljningsrapporten avgränsas frågan till att gälla stadsdelsnämnder och utbildningsnämnden.

Miljönämnden beslutade den 30 september i år om en definition av begreppet miljömåltid.

Det övergripande målet är att en miljömåltid ska vara ekologisk, säsonganpassad och bestå av en stor andel vegetabilier och baljväxter och ta hänsyn till etiska aspekter. Den ska inte innehålla fisk som är rödlistad utan följa de rekommendationer som kommer från miljöstyrningsrådet eller liknande. Hanteringen av livsmedel ska ske så att svinnet minimeras.

Själva definitionen är mer avgränsad, för att möjliggöra uppföljning.

Inom ramen för processägarskapet har miljöförvaltningen gjort en något bredare undersökning av hur arbetet med att öka andelen miljömåltider bedrivs i staden. Miljödirektören gick i juni ut med en förfrågan till stadens samtliga förvaltningar och bolag.

16 stadsdelsförvaltningar, 6 fackförvaltningar och 11 bolag svarade.

Direktörens brev till förvaltningarna och bolagen bifogas liksom en sammanställning av inkomna svar.

Samtliga 16 stadsdelsförvaltningar arbetar med miljömåltider och ekologiska inköp. Flertalet av dessa (12 st) har ett preciserat mål angivet i procentsats, men de flesta befarar samtidigt att uppsatt mål inte kommer att kunna nås i år. Man bedömer dock att en ökning av antalet miljömåltider/ekologiska livsmedelsinköp är möjlig. Det allt kärvare ekonomiska läget i stadsdelarna bedöms utgöra en hämmande faktor i sammanhanget, särskilt beträffande möjligheten att öka andelen ytterligare år 2010. Bland de svarande fackförvaltningarna har utbildningsförvaltningen och sociala resursförvaltningen preciserat mål i procentsats för andelen ekologiska livsmedel. Flera av de fackförvaltningar, som har svarat på enkäten, inriktar sig på att använda ekologiska livsmedel i någon form, oftast kaffe och te.

Stadsdelarna arbetar på ett självklart sätt med frågan om miljömåltider och ekologiska livsmedel. Även om man inte satt upp ett mål i procent så följer man upp och har kontroll på sina ekologiska inköp. Den kommuncentrala uppföljningen torde ha en avgörande roll för utvecklingen. Viss begreppsförvirring kan anas om begreppen ”ekologisk” och ”miljömåltid”. Den nyligen fastställda definitionen av begreppet miljömåltid bör komma att underlätta i sammanhanget.

Fackförvaltningarna visar osäkerhet inför begreppet men är ändå införstådda med det önskvärda i att handla ekologiskt. Flera har också ambitioner att få med miljömåltidsmålet i sin planering.

Inget av de bolag som svarat har miljömåltider som prioriterat mål. Svaren visar ändå att ett engagemang för frågan finns liksom en vilja att handla ekologiskt och miljöanpassat. Bolagen menar att frågan går vid sidan av deras kärnverksamheter och de flesta ser inte att den interna förbrukningen av livsmedel omfattas och tillmäter den därför ingen betydelse.

Så kan miljöförvaltningen stödja stadsdelarna

I samband med undersökningen har vi frågat stadsdelarna om deras önskemål på stöd från oss.

Förvaltningarna önskar att miljöförvaltningen hjälper till att se över upphandlingsmöjligheterna för ekologiska varor så att det på sikt endast ska finnas ekologiska alternativ av vissa varor, t ex kaffe, mjölk. Sänkt pris på ekologiska varor är önskvärt. Miljöförvaltningen föreslås föra en dialog med berörda parter, t ex upphandlingsbolaget, för att förenkla inköp och beställning av närproducerade, rättvisemärkta och ekologiska livsmedel inom ramen för offentlig upphandling.

Den nya definitionen av begreppet "miljömåltid" tror man kommer att ge stöd i det fortsatta arbetet runt miljömåltider och tydliggöra hur vi kan arbeta tillsammans. Man vill att miljöförvaltningen medverkar till att utveckla metoder för uppföljning av målet, så att det inte endast är kostnaden som mäts.

Vidare önskar man att miljöförvaltningen informerar stadens anställda om vikten av att göra miljöanpassade livsmedelsval, att äta enligt den så kallade tallriksmodellen och att inte slänga mat.

Man föreslår att förvaltningen ska sprida goda exempel och ge inspirationsföreläsningar och utbilda stadsdelarnas kostchefer och annan berörd personal. Tillagningssvinnet (det som slängs bort vid tillagningen) kan minska genom bättre planering och kunskaper kring måltidsplanering. Man vill att miljöförvaltningen ska vara ett stöd i dessa processer.

Man betonar att utbildning är betydelsefullt för att inspirera personalen; nog så viktigt när ekonomisk återhållsamhet och sparbetning gäller.

Förvaltningens synpunkter

Vi konstaterar att det stöd som efterfrågas bland förvaltningarna i undersökningen till stor del redan tillhandahålls. Arbete pågår kontinuerligt för att förbättra och utveckla stödet till stadsdelarna.

Inom stadsdelssektorn är det tydligt att köken känner sitt ansvar för ekologiska inköp medan man vid den centrala administrationen inte ser sin del fullt ut. I november 2005 beslutade stadsdelscheferna att endast köpa ekologisk mjölk. Detta har efterlevts förhållandevis bra och i snitt handlar stadsdelarna ca 70-80 procent ekologisk mjölk av all mjölk som köps in per år.

Vår kontakt med leverantören av mjölk visar att en spridd uppfattning om att t ex den ekologiska mjölken inte skulle räcka till för alla kan avfärdas. Tillgången är tryggad.

Eftersom målet i budgeten anger andelen miljömåltider som kommunen serverar borde målet gälla alla måltider och verksamheter. Förvaltningarnas och bolagens interna påverkan, exempelvis vid den dagliga fikastunden och representation, bör lyftas fram. Vi menar att fler förvaltningar och bolag än idag bör engagera sig i målet och ta sitt ansvar kring miljömåltider. På samma sätt som miljöanpassat kontorsmaterial blivit naturligt och ett miljöanpassat resande förväntas av den kommunala verksamheten borde allas inköp av livsmedel bidra till vår ökande efterfrågan av ekologiska och etiska livsmedel. Ett sätt att skynda på en sådan utveckling är att den centrala uppföljningen ska omfatta stadens samtliga förvaltningar och bolag.

Vi tycker att samtliga förvaltningar och bolag uteslutande ska köpa ekologisk mjölk, ekologiskt/rättvisemärkt kaffe och ekologiskt/rättvisemärkt te. Av den anledningen ska det inte heller gå att beställa något annat på kommunens avtal. Dessa tre varor är viktiga symboler. Med en tydlig politisk viljeinriktning skulle detta vara möjligt att genomföra utan större ekonomiska effekter. Vår egen påverkan genom konferenser, representation och förtäring vid möten är en stor del av vårt ekologiska fotavtryck som kommun. Därför bör underlaget, utöver allmänna miljökriterier, för upphandling av konferensanläggningar även ställa krav på att ekologiska varor används i så stor utsträckning som är möjligt.

Göteborg den 17 november 2009

Christina Börjesson
Direktör

Ann-Marie Ramnerö
Avdelningschef

Bilaga 1: Förfrågan från miljödirektören

Bilaga 2: Sammanställning av svar på förfrågan